

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200408231

Vår referanse
2008/01883-3 008

Dato
17.10.2008

JUSTISDEPARTEMENTET	
20 OKT 2008	
SAKSNR.:	200408231
AVD/KONT/BEH:	RBH RBA KHAS
DOK.NR.	132
ARKIVKODE:	614.9

Høring - utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret

Politidirektoratet viser til Justisdepartementets høringsforeleggelse i brev av 1.juli 2008 om forslag til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. Frist for direktoratets høringsuttalelse er etter avtale med departementet forlenget til 17.oktober.

Direktoratet har innhentet uttalelser til lovforslaget fra politimestrene i Oslo, Søndre Buskerud, Rogaland, Troms og Østfinnmark. I tillegg til direktoratets egne merknader nedenfor, vises til politimestrenes høringsuttalelser som følger vedlagt.

Politidirektoratets merknader til lovforslaget knytter seg i hovedsak til bestemmelser i lovforslaget som anses å berøre politiets operative og taktiske ansvar og oppgaver ved uønskede hendelser i freds- og krigstid, jf definisjonene av uønskede hendelser i lovutkastets § 3.

Lovutkastets § 5: Allmennhetens bistandsplikt i akutsituasjoner

Direktoratet tiltrer departementets vurdering om at bestemmelsen i gjeldende sivilforsvarslov § 2 om bistandsplikt til Sivilforsvaret favner unødig vidt, og at bestemmelser om bistandsplikt så vidt mulig bør konkretiseres og i hovedsak knyttes til lovens ulike særbestemmelser.

Allmennhetenes generelle bistandsplikt til Sivilforsvaret og vilkårene for dette reguleres i lovutkastets § 5. I følge høringsnotatet kommer bistandsplikten bare til anvendelse ved hendelser av en slik art og omfang at situasjonen ikke alene kan håndteres av Sivilforsvarets tjenestepliktige. Videre uttales at anvendelsen av bestemmelsen er begrenset til tilfeller hvor det er overhengende fare for befolkningens liv, helse, miljø og materielle verdier, og bistanden må være direkte knyttet til dette formålet. Politidirektoratet tiltrer departementets vurdering, men kan ikke se at de strenge vilkårene for bestemmelsens anvendelse er tilstrekkelig synliggjort i bestemmelsen.

Alt etter den uønskede hendelsens omfang og art, kan politiet ha ansvar for taktisk innsats og koordinering av hele eller deler av den samlede innsatsen. Med bakgrunn i politiloven kapittel II og straffeloven § 327 kan politiet herunder pålegge allmennheten å bistå.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Koordinerings- og samhandlingshensyn tilsier at Sivildforsvarets behov for bistand fra allmennheten avklares og koordineres med politiets operative og taktiske innsatsledelse. Etter Politidirektoratets vurdering må det fremgå i lovutkastets § 5 at allmennhetens bistand til Sivildforsvaret skal skje i samråd med politiet når Sivildforsvaret støtter politiet.

Lovutkastets § 6: Sivildforsvarets oppgaver og ansvar – bistand til nødetatene

Lovutkastets § 6 annet og tredje ledd, bokstav b) – c) viderefører Sivildforsvaret som støtte til nød- og beredskapsetatenes innsats ved uønskede hendelser i krigs- og fredstid.

§ 6 annet ledd og tredje ledd bokstav c) synes å være tilnærmet identiske og dekke samme forhold. Etter Politidirektoratets vurdering bør § 6, tredje ledd bokstav c) kunne strykes, mot at annet ledd gis tilføyelsen ”.. ved uønskede hendelser.”. Tredje ledd, bokstav c) fremstår også som overflødig sammenholdt med tredje ledd bokstav b) som bl a fastlegger at Sivildforsvaret skal bistå andre myndigheter med ”... gjennomføring av skadebegrensende og normaliserende tiltak” når en uønsket hendelse har inntruffet.

I høringsnotatets omtale på s. 18, tredje siste avsnitt om Sivildforsvaret som statlig forsterkningsressurs, uttales at Sivildforsvaret bl a yter bistand til nødetatene innen ”politimessig ordenstjeneste”. Sivildforsvarets bistand utføres uten politimyndighet og uttrykket ”politimessig ordenstjeneste” bør unngås for å motvirke uklarheter og misforståelser. Sivildforsvaret har ikke de fullmakter som følger av politiloven kap II, og utfører derfor ikke politimessig ordenstjeneste. Selv om Sivildforsvaret støtter politiet, inngår Sivildforsvaret ikke som del av politiet. Politidirektoratet legger til grunn at dette prinsippet ligger fast og videreføres.

Lovutkastet inneholder ingen bestemmelse som regulerer hvordan Sivildforsvarets støtte til nødetatene skal aktiveres. Etter Politidirektoratets vurdering er det neppe behov for å regulere prosedyrene for aktivering av støtte fra Sivildforsvaret til politiet, idet direktoratet legger til grunn at etablert praksis med anmodning til nærmeste sivilforsvarsmyndighet videreføres. Anmodning fra andre myndigheter enn politiet om støtte fra Sivildforsvaret reguleres i dag i forskrift av 24.november 1961 nr 9807 om Sivildforsvarets innsats for å forebygge og rå bot på skader som ikke skyldes krigshandlinger. Etter forskriftens § 4 skal anmodning om Sivildforsvarets støtte rettes til politiet der ulykken truer eller har skjedd. Politiet bringer anmodningen videre til nærmeste sivilforsvarsmyndighet i den grad dette finnes nødvendig.

Situasjoner der andre myndigheter, herunder brann og helse, etterspør hjelp fra Sivildforsvaret, må påregnes å ha et omfang og karakter som også krever involvering av politiet i den taktiske håndteringen. Politiet kan selv ha behov for Sivildforsvarets hjelp, og for å kunne innrette politiets taktiske planlegging og innsats er det viktig at politiet er kjent med andre sivile myndigheters ønske om støtte fra Sivildforsvaret. Fremsendelse av andre myndigheters anmodning om støtte fra Sivildforsvaret via politiet er sentralt for koordinering og kvalitetssikring av Sivildforsvarets bidrag i den samlede innsatsen. Prosedyren fastlagt i ovennevnte forskrift bør videreføres, og etter direktoratets syn vil det være en fordel om tilsvarende bestemmelse tas inn i selve loven istedenfor i forskrift til loven.

Lovutkastets § 6, tredje ledd, bokstav d) åpner for at Sivildforsvaret kan lede ”redningsaksjon” når nødetater tillagt slik myndighet ikke er tilstede. Bestemmelsen synes etter ordlyden å være upresis og favne videre enn formålet tilsier. Bestemmelsen bør presiseres til at Sivildforsvaret leder *redningsinnsats på skadestedet* når nødetater tillagt slik

myndighet ikke er tilstede. Politidirektoratet viser i denne sammenheng til høringsuttalelsen fra politimesteren i Rogaland der det uttales:

I § 6, 3. ledd d) er det også sagt at Sivilforsvaret kan lede redningsaksjon og ha ordensmyndighet når nødterater tillagt slik myndighet ikke er tilstede.

Vi oppfatter det slik at dersom en hendelse opptrer, og verken politi eller brannvesen har hatt anledning til å ta stilling til ledelse på stedet etter sine hjemler, så kan Sivilforsvaret tre inn som et ansvarlig ledelsesalternativ, med de fullmakter kgl. res. om redningstjenesten gir.

Det synes usannsynlig at politiet som ledelsesetat for redningstjenesten skulle være uten kunnskap om et redningstilfelle, men at Sivilforsvaret har slik kunnskap. Med slik kunnskap kan således politiet delegere skadestedsledelsen til kompetent nivå i Sivilforsvaret. Politiet står fritt til å utpeke en innsatsleder etter praktisk behov, dersom man selv ikke har tilstede slik funksjon – det behøver ikke stå i Sivilforsvarsloven.

Direktoratet forutsetter at Sivilforsvarets ledelse av redningsinnsatsen inntil politiet eller brannvesen er kommet til skadestedet, utøves i samråd med den operative ledelsen i vedkommende politidistrikt. Dette bes presisert i lovbestemmelsen.

Etter lovutkastets § 6, tredje ledd, bokstav d) skal Sivilforsvaret ha "ordensmyndighet" når Sivilforsvaret leder redningsinnsatsen i påvente av politiets eller brannvesenets ankomst. Høringsnotatet viser til brann- og eksplosjonsloven § 12 der tilsvarende bestemmelse finnes for brannvesenet. Ordensmyndighetens innhold er omtalt i høringsnotatet s. 57, men verken brann- og eksplosjonsvernloven eller nærværende lovutkast definerer myndighetens innhold. Av høringsnotatet fremgår at "ordensmyndigheten" ikke er ment å innebære politimyndighet, og inngrep etter politiloven kap II vil følgelig være politiets ansvar og oppgave. Uten nærmere definering i loven vil begrepet "ordensmyndighet" kunne gi opphav til misoppfatninger og lede til uheldig myndighetsutøvelse. Dersom "ordensmyndighet" skal hjemles i loven, må det i loven også inntas en definisjon av ordensmyndighetens innhold i samsvar med høringsnotatets redegjørelse som tydelig avgrenser ordensmyndigheten mot politimyndighet.

Lovutkastets §§ 19 og 21 om kommunens myndighet til å beslutte evakuering

§ 19:

Forslaget i lovutkastets § 19, første ledd gir kommunen myndighet til å beslutte evakuering i forebyggende øyemed før en situasjon blir akutt. I utkastets § 19, annet ledd åpnes det i tillegg for at myndighet til å beslutte evakuering etter første ledd, kan besluttes tillagt andre myndigheter enn kommunen ved fare for omfattende hendelser.

Det er uheldig at det i § 19, annet ledd benyttes uttrykket "omfattende hendelser" som ikke omfattes av definisjonene i utkastets § 3, jf at § 3 definerer "uønsket hendelse" og "større uønsket hendelse". Direktoratet er også usikkert på om "uønsket hendelse" og "større uønsket hendelse" er hensiktsmessig begrepsbruk hensett til annen begrepsbruk i andre beredskapsbestemmelser, jf høringsuttalelsen fra politimesteren i Rogaland s. 1, siste avsnitt.

Det fremkommer ikke av § 19, annet ledd om det tas sikte på en generell forskriftsregulering, eller beslutning i det enkelte tilfelle, jf høringsuttalelsene fra politimesteren i Rogaland og politimesteren i Troms, jf nedenfor.

Politimesteren i Rogaland uttaler:

Men U forutsetter også at det kan være hendelser som er så omfattende at verken politiet eller kommunen bør beslutte evakuering. (U § 19 2. ledd., se kommentarene U s. 35.). Det er ikke indikert hvilke(n) statlig myndighet(er) som bør tillegges slik myndighet, og jeg nevner som aktuelle Justisdep, POD, Fylkesmann, NVE. I dag har fylkesmannens beredskapsinstruks (ny av 18 04 08) ingen slik påtenkt myndighet. DSB har et samordningsansvar for sivil beredskapsplanlegging. I U § 19, 2. ledd er det foreslått at "Kongen kan for omfattende hendelser tillegg andre myndigheter kompetanse til å beslutte evakuering etter første ledd." I kommentarene s. 35 er det vist til at avgrensning av vedtakskompetanse forutsettes regulert gjennom forskrifter. Skal man regulere i forskrift hver større uønsket hendelse med ansvars plassering, eller menes det at slikt ansvar skal plasseres mer generelt, slik at vedkommende ansvarlig utpekt myndighet kan forberede seg og andre på et slikt ansvar? Det siste vil i tilfelle etter vårt syn åpenbart være å foretrekke.

Politimesteren i Troms uttaler:

Lovforslaget som foreligger avklarer ikke i tilstrekkelig grad kompetansefordelingen mellom politiet og øvrige myndigheter. Det anført i utkastets § 19 2. ledd at "Kongen kan for omfattende hendelser tillegg andre myndigheter kompetanse til å beslutte evakuering etter første ledd". I tilknytning til dette står det i høringsbrevet side 35 at "Enkelte hendelser vil kunne ha så stort omfang at beslutning om evakuering ikke kan besluttes på kommunalt nivå." Videre står det at vedtakskompetanse forutsettes regulert gjennom forskrifter. Troms politidistrikt understreker at denne problemstillingen nøye på vurderes i henhold til gjeldende lovverk slik at ansvars- og kompetansefordelingen blir avklart.

Politidirektoratet forutsetter at direktoratet som gjennom politidirektøren kan utøve politimyndighet, involveres dersom det er aktuelt å benytte fullmakten i § 19, annet ledd. Politidirektøren har allerede gjennom politiloven myndighet til å beslutte evakuering for større områder på tvers av politidistrikt når dette finnes nødvendig for å ivareta allmennhetens sikkerhet, jf nærmere nedenfor om politiloven § 7. For å unngå å skape uklare ansvarsforhold må det etter direktoratets syn utvises varsomhet med å tildele ytterligere myndigheter kompetanse til å beslutte evakuering.

Politidirektoratet deler departementets syn om at regler om kommunens adgang til å beslutte evakuering ikke må bidra til kompetansestrid og uklarheter om ulike myndigheters ansvar og rolle. For å motvirke uklarheter legger lovutkastet opp til at grensesnittet for kommunens og politiets evakueringsmyndighet bestemmes av hvorvidt det er tale om ikke-akutte og akutte hendelser, jf utkastets § 19, tredje ledd. Etter direktoratets syn vil et skille mellom ikke-akutte og akutte situasjoner neppe være tilstrekkelig til å unngå et gråsoneområde med hensyn til når kommunes myndighet opphører og politiets adgang til å iverksette evakuering inntreffer.

Lovutkastets § 19, tredje ledd bygger i følge høringsnotatet på en oppfatning om at adgangen for politiet til å evakuere etter politiloven § 7 gjelder akutte situasjoner. Etter direktoratets mening gir dette et upresist uttrykk for politiets myndighet. Etter politiloven § 7, første ledd, nr 2 kan politiet gripe inn for å ivareta enkeltpersoners eller allmennhetens sikkerhet. Ikke-akutte situasjoner kan eskalere raskt og politiet kan etter direktoratets vurdering gripe inn når det ut fra omstendighetene er nærliggende og påregnelig at evakuering må iverksettes for å beskytte enkeltpersoner eller allmennheten. Nært samarbeid mellom kommunen og politiet vil være helt sentralt for god koordinering og samhandling, og direktoratet tiltrer departementets merknad om dette på s. 35 i høringsnotatet. Plikt for kommunen til å beslutte evakuering i samråd med politiet bør inntas i loven.

Politidirektoratet tiltrer ikke forslaget til § 19, tredje ledd som gir et noe fortegnet bilde av politiets myndighet. Dersom loven skal ha med en henvisning til politiet foreslås i tilfelle ordlyden i § 19, tredje ledd endret til eksempelvis:

Adgangen til å beslutte evakuering etter første og annet ledd medfører ingen begrensninger i politiets myndighet til å beslutte evakuering etter politilovens bestemmelser.

§ 21:

Politidirektoratet er enig i at adgangen til om nødvendig å benytte makt med politiets bistand ved evakuering, lovfestes.

Direktoratet finner imidlertid ikke å kunne tiltre forslaget om at så vel kommunen som Sivilforsvaret skal kunne be om bistand fra politiet. Det er tale om bistand til evakuering besluttet av kommunen som kompetent og ansvarlig myndighet. Sivilforsvaret er ikke gitt selvstendig beslutningskompetanse eller ansvar for evakueringen, men er støtteressurs til gjennomføring av evakueringen. Anmodning om politiets bistand som kan innebære maktbruk, forutsettes fremsatt av kompetent nivå i kommunen og lovteksten bes endret i samsvar med dette.

Kapittel IX - § 40 om pålegg og enkeltvedtak

Utkastet til § 40 hjemler adgang til å gi pålegg og treffe enkeltvedtak med oppfyllelsesfrist. Overholdes ikke frister kan virksomhet som vedtak retter seg mot stanses. Videre åpner forslaget for umiddelbar stans av virksomhet ved overhengende fare uten forutgående pålegg/vedtak. Slik direktoratet forstår forslaget sondres det mellom pålegg/enkeltvedtak og stansing som faktisk inngrep avgrenset mot pålegg/enkeltvedtak om opphør av virksomhet i medhold av første ledd.

Forslaget til § 40, fjerde ledd innebærer at gitte pålegg skal kunne gjennomføres med bistand fra politiet. Politidirektoratet legger til grunn at dette gjelder bistand til gjennomføring av formaliserte pålegg/enkeltvedtak, ikke stansing. Dersom stansing som faktisk inngrep er ment å omfattes av adgangen til å be om politiets bistand, bør dette klargjøres i lovteksten.

Politiets bistand til andre offentlige myndigheter er regulert i politiloven § 2 nr 5 og i politiinstruksen (pi) kap 13. Politiet avgjør på hvilken måte og med hvilke midler bistandsoppdraget skal gjennomføres, jf pi § 13-5. Bistand fra politiet til gjennomføring av forvaltningsvedtak kan innebære bruk av fysisk makt dersom dette fremstår som forholdsmessig og det ikke er tvilsomt at vedtaket kan gjennomføres med tvang. Utover oppfyllelsespresset som ligger i stansing/trussel om stansing, tvangsmulkt etter § 41 eller administrativt forelegg i medhold av § 42, er tvangsmessig gjennomføring ikke nærmere regulert. For å klargjøre og forenkle foreslås inntatt ny siste setning i § 40, fjerde ledd: *Pålegg kan gjennomføres med makt i den utstrekning dette er nødvendig og forholdsmessig.*

Med hilsen

Vidar Refvik
ass.politidirektør

Oddbjørn Mjøllhus
politimester

Vedlegg

POLITIET

Politidirektoratet
v/politiinspektør Einar Stahl
Postboks 8051 Dep

0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2008/01467-2 008 –
Annette Sjøli, 48 05 58 15

Dato
18.09.2008

Unntatt offentlighet:
Off. 5a (13.1.1)

Høringssvar på utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret

Troms politidistrikt viser til brev fra Politidirektoratet datert 17.7.08 samt aktuelle dokumenter knyttet til utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret.

I henhold til overordnede prinsipper i krisehåndtering har kommunene en helt sentral rolle. Troms politidistrikt ser derfor svært positivt på at det settes fokus på kommunenes generelle beredskapsplikt i henhold til risiko- og sårbarhetsanalyser samt utvikling av beredskapsplaner i henhold til dette.

Sivilforsvaret er en viktig forsterkningsressurs for Troms politidistrikt. Det støttes at det er nødvendig med endringer i Lov av 17. juli 1953 nr 9 om Sivilforsvaret på grunn av samfunnsutviklingen. Troms politidistrikt stiller seg bak lovendringsforslag som bidrar til utvikling av Sivilforsvaret med tanke på utstyr og kompetanse som er til støtte for politiet og andre i krisesituasjoner.

Troms politidistrikt ønsker imidlertid å sette fokus på helheten knyttet til krisehåndtering og vil derfor komme med følgende kommentarer:

Kapittel II – Generelle bestemmelser om Sivilforsvaret

Når det gjelder kapittel II § 6 bokstav d – ”Sivilforsvaret skal lede redningsaksjon og ha ordensmyndighet når nødetater tillagt slik myndighet ikke er til stede”. Troms politidistrikt mener at denne myndigheten er lite anvendelig i praksis.

Troms politidistrikt

Politimesteren, besøk: Grønneggt. 122
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Tlf: 77 69 85 00 Faks: 77 61 04 04
E-post: post.troms@politiet.no

Det bemerkes at det i høringsbrevet side 4 under Sivildforsvarets oppgaver og ansvar at "Sivildforsvaret skal være en sentral samvirkeaktør i det norske redningskonseptet. Dette innebærer at Sivildforsvaret skal ta initiativ og følge opp samarbeid med nødetatene, kommunene, Fylkesmannen, militære myndighetene, frivillige organisasjoner og andre". I Troms politidistrikt er Sivildforsvaret representert i redningsledelsen. Det forutsettes at den lokale redningssentral (LRS) er initiativtaker til å følge opp samarbeidet som angår redningstjenesten.

Kapittel V - Bestemmelser om kommunal beredskapsplikt

I St.meld. nr 22 punkt 3.5.1.2. foreslår regjeringen en revidering av plansystemet i dagens plan- og bygningslov. Samfunnssikkerhet skal synliggjøres som en oppgave for planlegging etter plan- og bygningsloven. Troms politidistrikt stiller derfor spørsmål med om det er riktig å legge kapittel V, §§ 16 og 17 inn i denne aktuelle loven, eller om dette burde foretas en lovendring når det gjelder kommuneloven, evt. plan- og bygningsloven

Kapittel VI – Sivile beskyttelsestiltak

Kapittel VI dreier seg om sivile beskyttelsestiltak som evakuering og gjennomføring av evakuering. Her ønsker Troms politidistrikt å anføre at kommunene gjennom eksisterende lovverk har mulighet for å iverksette slike tiltak. Det er anført i høringsbrevet at "kommunens myndighet til å beslutte evakuering i fredstid vil være begrenset til situasjoner som ikke er av akutt karakter. Dersom politiet at situasjonen er av akutt karakter, vil politiet kunne beslutte evakuering etter politilovens bestemmelser"

Lovforslaget som foreligger avklarer **ikke** i tilstrekkelig grad kompetansefordelingen mellom politiet og øvrige myndigheter. Det anført i utkastets § 19 2. ledd at "Kongen kan for omfattende hendelser tillegge andre myndigheter kompetanse til å beslutte evakuering etter første ledd". I tilknytning til dette står det i høringsbrevet side 35 at "Enkelte hendelser vil kunne ha så stort omfang at beslutning om evakuering ikke kan besluttet på kommunalt nivå." Videre står det at vedtakskompetanse forutsettes regulert gjennom forskrifter. Troms politidistrikt understreker at denne problemstillingen nøye på vurderes i henhold til gjeldende lovverk slik at ansvars- og kompetansefordelingen blir avklart.

Det understrekes i høringsbrevet at politiet og kommunale myndigheter bør etablere et nært samarbeid når det gjelder planverk knyttet til evakuering. Til dette er det å anføre at det forutsettes at kommunenes risiko- og sårbarhetsanalyse vil medføre etablering av beredskapsplanverk i nært samarbeid med politiet.

Kapittel VI § 24 – Varsling

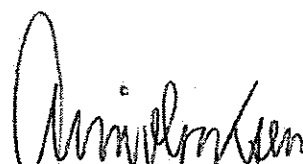
Forslaget i § 24 dreier seg om varslingsanlegg i tilknytning til Sivildforsvaret samt at virksomheter som anses å representere en særskilt risiko for omgivelsene kan pålegges samt bekoste egne ordninger for varsling av allmennheten.

Troms politidistrikt ønsker generelt å påpeke at det bør settes fokus på varsling av allmennheten i forbindelse med krisesituasjoner av ulik karakter. Man bør også se på ulike nasjonale løsninger for varslingsmetoder.

Troms politidistrikt har ellers intet å anføre til utkastet.

Truls Fyhn

Arvid Isaksen
politiinspektør

POLITIET

ARKIVKOPI

2008/02556-2 008

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep.
0031 OSLO

Deres referanse
2008/01883-2 008

Vår referanse
2008/02556-2 008

Dato
11.09.2008

Utkast til lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret - høring

Lovutkastet (U) fremstår som en ny lov i motsetning til at den kunne vært en endringslov av nåværende sivilforsvarslov (SL). I U fremgår det imidlertid ikke at denne loven opphever SL.

Generelt så fremstår U som en blanding av en lov om sivilforsvar og en lov om en generell beredskapsplikt for kommunene.

I U § 1, 2. ledd sies det at *"Loven skal bidra til at private og offentlige aktører, herunder virksomheter, kommuner og Sivilforsvaret, gjennomfører tiltak for sikring av sivilbefolkningen ved uønskede hendelser i krigs- og fredstid."*

Verken politi, forsvar, fylkesmann, helsevesen eller andre offentlige aktører kan sees å være relatert særskilt i loven. De går alle inn i samlebetegnelsen *"offentlige aktører og virksomheter"*. Etter vår mening burde det fremgå direkte i loven at disse aktørene har sentrale beredskapsmessige oppgaver.

Vi mener at det er på høy tid at kommunene får en generell beredskapsplikt. Dette har vært ønsket gjennom utredninger og rapporter om sivil beredskap siden før 1990, og Stortinget har gitt sin prinsipielle tilslutning til at en slik generell plikt bør lovreguleres. §§ 16 og 17, som som utvider den sektorbaserte beredskapsplikten som kommunene har etter regelverket innenfor brann, helse, matsikkerhet etc., er vi fullt ut enig i.

Det er også fornuftig at loven omfatter fredstidshendelser.

U nevner kriteriene *"uønsket hendelse"* og *"større uønsket hendelse"* som terskelverdier for tiltak. Vi er usikre på om dette begrepet er hensiktsmessig, da det blir særegent som begrep for Sivilforsvaret og kommunene. Andre beredskapsbestemmelser har nemlig andre kriterier som katastrofe, krise, fare for krig, sikkerhetspolitisk krise etc. Det er

Rogaland politidistrikt

neppe hensiktsmessig med for mange ulike betegnelser i beredskapsreglene på hva som kan utløse beredskap og begrunne inngrep/tiltak.

Et nytt særskilt tiltak med myndighet til kommunen er evakuering, som er omtalt i §§ 18-23. Dette er et tiltak hvor også Forsvaret og politiet har egne beslutningsfullmakter. Uttrykket og tiltaket krigsutflytting er forlatt, alt er nå evakuering. Forholdene under krig er neppe problematiske å forholde seg til – forsvarsmakten beslutter det som det er behov for, men i fred, må kommunens mulighet avgrenses mot politiets myndighet. Det er i U forutsatt at politiets adgang til å beslutte evakuering er i den akutte situasjon (U § 19).

Men U forutsetter også at det kan være hendelser som er så omfattende at verken politiet eller kommunen bør beslutte evakuering, (U § 19 2. ledd., se kommentarene U s. 35.). Det er ikke indikert hvilke(n) statlig myndighet(er) som bør tillegges slik myndighet, og jeg nevner som aktuelle Justisdep, POD, Fylkesmann, NVE. I dag har fylkesmannens beredskapsinstruks (ny av 18 04 08) ingen slik påtenkt myndighet, DSB har et samordningsansvar for sivil beredskapsplanlegging. I U § 19, 2. ledd er det foreslått at "Kongen kan for omfattende hendelser tillegg andre myndigheter kompetanse til å beslutte evakuering etter første ledd." I kommentarene s. 35 er det vist til at avgrensning av vedtakskompetanse forutsettes regulert gjennom forskrifter. Skal man regulere i forskrift hver større uønsket hendelse med ansvars plassering, eller menes det at slikt ansvar skal plasseres mer generelt, slik at vedkommende ansvarlig utpekt myndighet kan forberede seg og andre på et slikt ansvar? Det siste vil i tilfelle etter vårt syn åpenbart være å foretrekke.

Øvrige forhold knyttet til Sivildforsvar og kommune (bistand fra Sivildforsvar ved evakuering, varsling, tilfluktsrom, egenbeskyttelsestiltak, ekspropriasjon, tilsyn etc) gir ikke særskilt rom for en plassering av den generelle beredskapsplikten for kommunene i en lov om Sivildforsvaret – etter vår mening.

Hvor bør den ønskede beredskapsplikt etter dette plasseres?

Etter vårt syn bør kommunenes beredskapsplikt generelt fremgå av en egen lov, hvor også regler om tilsyn etc. blir tatt inn.

Vi har i dag regler innenfor helseberedskap som er spesifikke for kommunene, og brann- og eksplosjonsvernloven gir også konkrete forpliktelse for kommunene. Man kan si at dette er spesiallover, som sivilforsvarsloven, men den foreslåtte generelle kommunale beredskapsplikten går langt ut over det som er naturlige og særegne tiltak for et sivilforsvars oppgaver i en kommune.

En egen lov vil også rydde mer plass for omtale av kommunens forhold til andre beredskapsansvarlige myndigheter, særlig fylkesmann, politi og Forsvar. Det vil kunne gis føringer for rådgivende organer (beredskapsråd), prinsipper for krisehåndtering, samarbeid mellom flere kommuner for felles tilnærminger/løsninger som følge av ROS-analyser osv.

Hovedforslaget til løsning og forslag i høringen er derfor at det som knyttes til en generell beredskapsplikt for kommunene skilles ut og formuleres i egen lov for

kommunene. De relasjoner kommunene spesifikt har overfor Sivilforsvaret finner man så i Sivilforsvarsloven.

Vedrørende Sivilforsvaret

Den delen som gjelder Sivilforsvaret, og det er jo mesteparten av loven, finner vi å være i samsvar med det vi ser for oss av denne forsterkningsressursen. Forslaget ser ut for å følge intensjonen i Sivilforsvarsstudien av 2007, og Stortingsmelding nr. 22 (2007-2008) Samfunnssikkerhet – Samvirke og samordning.

Men noen kommentarer:

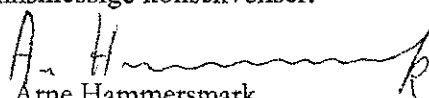
I U § 6 er det gitt en oversikt over Sivilforsvarets oppgaver og ansvar, og oppgaven som forsterkningsressurs er fremhevet, også med ansvar for skadeforebyggende og normaliserende tiltak, ikke bare skadebegrensende. Dette gir muligheter for å utvide anvendelsesområdet for bistand/forsterkning til flere myndigheter, i skadeforebyggende hensikt kanskje også for politiet. Dersom politiet tar i bruk politilovens § 27. 3. ledd på andres beredskapsområder vil således Sivilforsvaret kunne være en nyttig ressurs.

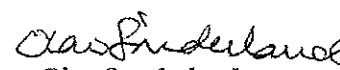
I § 6, 3. ledd d) er det også sagt at Sivilforsvaret kan *lede redningsaksjon og ha ordensmyndighet når nødeter tillagt slik myndighet ikke er tilstede*.

Vi oppfatter det slik at dersom en hendelse opptrer, og verken politi eller brannvesen har hatt anledning til å ta stilling til ledelse på stedet etter sine hjemler, så kan Sivilforsvaret tre inn som et ansvarlig ledelsesalternativ, med de fullmakter kgl. res. om redningstjenesten gir.

Det synes usannsynlig at politiet som ledelsesetat for redningstjenesten skulle være uten kunnskap om et redningstilfelle, men at Sivilforsvaret har slik kunnskap. Med slik kunnskap kan således politiet *delegere* skadestedsledelsen til kompetent nivå i Sivilforsvaret. Politiet står fritt til å utpeke en innsatsleder etter praktisk behov, dersom man selv ikke har tilstede slik funksjon – det behøver ikke stå i Sivilforsvarsloven.

Det foreslås å beholde hjemmelen til å erklære sivilforsvarsberedskap som eget tiltak. Det er det gode grunner for, se kommentarene s. 16, og det er etter vårt syn fornuftig. Det foreslås naturlig nok at en beslutning om dette treffes av Kongen (i statsråd), da et slikt tiltak vil ha store samfunnsmessige konsekvenser.

Arne Hammersmark
konst. pm

Olav Sønnerland
seniorrådgiver

POLITIET

Politidirektoratet
Pb 8051 dep
0031 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
2008/02057-2 008

Dato
12.9.2008

Høringsforeleggelse - Utkast til ny lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret

Det vises til høringsbrev av 17. juli 2008 fra Politidirektoratet.

Søndre Buskerud politidistrikt har vurdert lovutkastet opp mot gjeldende lovverk, samt den viktige forsterkningsressurs Sivilforsvaret i dag er for nød- og redningsetatene.

Lovutkastet syntes veldig godt tilpasset til dagens behov til organisering og for de samfunnssikkerhetsoppgaver vi ønsker Sivilforsvaret skal bidra med i fremtiden.

Politidistriktet har i dag et meget godt samarbeidet med Sivilforsvaret i forbindelse med redningsaksjoner, flom, skogbrann og øvelser. Sivilforsvaret har så langt tatt et stort ansvar for opplæring, øvelser og samordning av beredskapsaktørene i Buskerud.

Det hadde vært ønskelig at dette også hadde vært inntatt under lovutkastes § 6 – *Sivilforsvarets oppgaver og ansvar*. Sivilforsvaret kunne hatt et ansvar som "pådriver" i forbindelse med rednings-/beredskapsarbeid for de aktuelle aktørene.

Verken i lovutkastes § 6, pkt. d, som sier at Sivilforsvaret skal *lede redningsaksjoner og ha ordensmyndighet når nødeter tillagt slik myndighet ikke er tilstede*, eller i kapittel VI, Sivile beskyttelsestiltak – Evakuering §§ 18 – 23, eller andre steder i lovutkastet er det punkter som er med på å skape uklarheter og usikkerhet om ansvars- og myndighetsforhold sett fra politidistriktets side.

Med hilsen

Christine Fossen

Søndre Buskerud politidistrikt

Søndre Buskerud politidistrikt, besøk: Grønland 36
Post: Postboks 1087, 3001 Drammen
Tlf: 32 80 55 00 Faks: 32 80 55 01
E-post: post.sondre.buskerud@politiet.no

Org. nr.: 983998119
Bankgiro: 7694.05.11409

POLITIET

Politidirektoratet
Pb 8051 Dep

0031 OSLO

Att Einar Stahl

Deres referanse

Vår referanse
2008/00354-2

Dato
09.09.2008

Høring – lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret

Politiet er den sentrale aktøren i det sivile samfunnets beredskap i en rekke ulike situasjoner (St.meld. nr. 42 (2004-2005)). En av politiets hovedoppgaver er å ivareta publikums trygghet. En viktig del av dette ansvaret omfatter også forebygging av uønskede hendelser og innsats for å verne om liv og helse. En slik tilnærming forutsetter et godt samspill med blant annet kommunene og andre beredskapsetater.

Politiet skal iverksette og organisere redningsinnsats når menneskers liv eller helse trues jf. politiloven § 27 (1). Etter politiloven § 27(3) skal politiet iverksette de tiltak som er nødvendige for å avverge fare og begrense skade i katastrofe- og ulykkessituasjoner. Politiet organiserer og koordinerer hjelpeinnsatsen inntil ansvaret blir overtatt av annen myndighet. Politiet skal ha planverk for slike situasjoner, som kan bli svært komplekse.

Utkastet til ny lov s 35 fremgår det at kommunens myndighet til å beslutte evakuering i fredstid vil være begrenset til situasjoner som ikke er av akutt karakter. Politiet vil kunne beslutte evakuering etter politiloven dersom de mener situasjonen er av akutt karakter. Ikke-akutte situasjoner kan eskalere raskt og politiet kan på et hvert tidspunkt gripe inn og evakuere dersom situasjonen har blitt akutt.

Vi er enig i departementets merknad om at det er viktig at regler på dette området ikke skaper kompetansestrid og uklarheter om hvem som beslutter evakuering. Etter vår vurdering er ikke foreliggende lovforslag tilstrekkelig klart når det gjelder kompetansefordelingen mellom politiet og øvrige myndigheter. Lovteknisk vil det være svært vanskelig å trekke en skarp grense mellom hvilke hendelser som utløser en situasjon som ikke er av akutt karakter og hvilke som er det. Lovutkastets § 23 gir forskriftshjemmel for å regulere evakuering nærmere. Vi vil foreslå at det i forskriftsform inntas en bestemmelse om at kommunale myndigheter forelegger spørsmålet om å iverksette evakuering for politiet før beslutning tas. Uansett hvem som beslutter evakuering vil det være nødvendig med et nært samarbeid, men det vil legge til rette for ryddige avklaringer og unngå uklarheter dersom en plikt til samarbeid før beslutning inntas i forskriften.

Østfinnmark politidistrikt

Sivilforsvaret er en sentral aktør i det norske redningskonseptet. Dette innebærer at Sivilforsvaret skal ta initiativ og følge opp samarbeid med nødetatene, kommunene, Fylkesmannen, militær myndigheter, frivillige organisasjoner og andre. Sivilforsvaret er en meget viktig redningsressurs ute i lokalsamfunnet. De har materiell- og personellressurser og stor vilje til å bli benyttet ved behov.

Sivilforsvarets ressurser i vårt distrikt har alltid hatt høy faglig kompetanse kombinert med godt utstyr. Viljen til å bistå har alltid vært utmerket.

Hvordan en ansvarsforskyving av Sivilforsvarets forvaltning og vedlikehold av materiell kan skje, skal vi ikke ha sterke meninger om. Vi ønsker kun å peke på de utfordringene store avstander og klima har for mulighetene til raskt å kunne sette inn støtteressurser fra Sivilforsvaret. I Østfinnmark politidistrikt er det vinterstid (når Ifjorffjellet er vinterstengt) 64 mil fra distriktssenteret Kirkenes (for både politi og Sivilforsvar) til det ytterste tjenestested Kjøllefjord, for politi og Sivilforsvar. Det krever god både forhåndsplanlegging og lagring av utstyr.

Både kommuner, politi og Sivilforsvar driver med ROS-analyser og kriseplaner. Gjennom en tydeligere lovforankring av plikten til å utarbeide beredskapsplaner antas dette å stille nye krav til de ulike beredskapsaktørene. Samhandling i planprosessene og koordinering av de ulike beredskapsplanene blir svært viktig for å gjøre de operativt effektive. Det er viktig at det ikke blir for mange "ansvarshavende" innen operative planverk. Det vil pulverisere ansvaret for hvem som gjør hva. Politiet skal ha både planverk, planlegging og utøvende ansvar i aksjons-/redningsfaser, fylkesmannen skal ha beredskapsplanverk og har et veiledningsansvar overfor kommunene. Kommunene skal utarbeide sine beredskapsplanverk. Alle bruker av de samme ressursene i små lokalsamfunn og krav og pålegg må ikke bli for omfangsrike.

Med vennlig hilsen

Håkon Skulstad

POLITIET

MOTTATT

27 AUG 2008

Politidirektoratet
Postboks. 8051 Dep,
0031 Oslo

POLITIDIREKTORATET	
25 AUG. 2008	
Arbeid:	Arbeidsnr:
08-13	008
Saksnr:	Dokument:
08/1883	4

Deres referanse
2008/01883-2 008

Deres dato
17.7.08

Vår referanse
200804912-2

Vår dato
25/8-08

HØRING - UTKAST TIL LOV OM KOMMUNAL BEREDSKAPSLIKT, SIVILE BESKYTTELSESTILTAK OG SIVILFORSVARET

Det vises til overnevnte høring, oversendt fra Politidirektoratet 17. juli 2008, med frist for merknader til 12. september 2008.

Oslo politidistrikt har gjennomgått utkastet til ny lov om kommunal beredskapslikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. Dagens lov av 17.6.1953 om Sivilforsvaret er utvilsomt moden for revisjon, slik at den tilpasses dagens situasjon og trusselbilde. Politidistriktet har enkelte generelle merknader, samt noen kommentarer til de enkelte forslag til lovbestemmelse.

Oslo politidistrikt vil innledningsvis understreke at vi prinsipielt er enig i at loven endres slik at sivilforsvarsberedskap kan erklæres også i fredstid. Dette er i samsvar med samfunnsutviklingen og dagens trusselbilde. Vi har merket oss at hvordan og når slik beredskap skal erklæres skal avklares i forskrift. Vi legger til grunn at dette er forhold som vil bli undergitt utredning og høringsrunde relativt snart etter at lovarbeidet er ferdig.

Vi er også enige i at reglene om bistandsplikt og opplysningsplikt ovenfor Sivilforsvaret videreføres, men at de gis en mer konkret utforming og avgrensning ved å henføres under de ulike særbestemmelser.

Sivilforsvarets oppgaver i fredstid, ganske særlig bistandsplikt ovenfor nødetatene synes hensiktsmessig å lovfeste, og vi er også enig i at forslaget § 6 er gitt en fleksibel utforming i forhold til behov for endringer i Sivilforsvarets oppgaver som følge av hendelser eller samfunnsutviklingen generelt. I tilknytning til denne bestemmelsen skal det bemerkes at det i kommentarene opplyses at politiet har ansvar for skadestedsledelse og at alt personell på skadestedet er underlagt skadestedslederen. Politiet benytter nå betegnelsen **innsatsleder** for lederfunksjonen. For øvrig skal det påpekes at Sivilforsvaret i dag ikke har kasernerte mannskaper i døgnkontinuerlig beredskap. Det vil derfor være rent unntaksvis at mannskaper fra Sivilforsvaret ha behov for å lede aksjoner på et skadested.

Oslo politidistrikt

11 Fellesoperativ seksjon

Vi ser det også som nødvendig og hensiktsmessig at det fremgår av arbeidsmiljøloven at loven også gjelder for Sivilforsvarets tjenestepliktige.

For så vidt gjelder kommunal beredskapsplikt, jf forlagets §§ 14ff, er det hensiktsmessig at kommunens beredskapsplikt lovfestes. Oslo politidistrikt har gjennom flere år hatt et nært samarbeid med Oslo kommune v/Beredskapsetaten, Oslo brann- og redningsetat og Sosial vaktjeneste. Kommunen har i dag et godt innarbeidet beredskapsplanverk som politiet har benyttet ved flere anledninger. Vi forutsetter at overordnet organ (fylkesmannen) også tillegges ansvar for å påse at kommunale beredskapsplaner med tiltak er avstemt opp mot nabokommuner. Dette for å ivareta at tiltak iverksatt i en kommune ikke innvirker negativt for nabokommune(r), for eksempel ved en flomsituasjon.

Oslo politidistrikt har ingen bemerkninger til at de gjeldende planer og beslutningsmyndigheter mv for krigsutflytting ikke videreføres. Vi er usikre på om motivene til § 19 gir uttrykk for en for snever forståelse av rammene for politiets kompetanse til å beslutte evakuering etter politiloven § 7. For så vidt gjelder § 21, gjennomføring av evakuering, forutsetter vi at planer for evakuering også omfatter tiltak for å ivareta sikring (vakthold) av evakuerte områder (objekter) slik at man unngår at publikum/uvedkommende tar seg inn i evakuert område samt forebygge kriminelle handlinger (plyndring). Ansvarer bør tillegges den som beordrer evakuering, enten det er Sivilforsvaret eller kommunen.

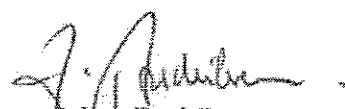
Forslagets § 24 gjelder varsling. I dag har politimesteren og fylkesmannen hjemmel i Kringkastingsloven og Nærradioavtalen til å kunne benytte NRK og lokalradiostasjoner til å varsle publikum. Kringkastingsloven fastslår plikt til å sende meldinger fra statsmyndigheter. Hvis en kommune beslutter evakuering, vil den ikke kunne benytte de samme hjemler for å formidle budskap til befolkningen, slik at også kommunene bør komme inn under lovendringen for adgang til varsling, og ikke bare virksomheter.

Forslagets §§ 28 og 29 gjelder egenbeskyttelsestiltak ved virksomheter og eiendom. Tidligere i år ble det vedtatt endringer i Sikkerhetsloven som går på objektsikring. Det skal nå utarbeides forskrifter for slike sikringstiltak. Der synes som en klar fordel at lovbestemmelser som omfatter egenbeskyttelsestiltak i fred, krise og krig samles i en lov fremfor at det blir en spredning av lovbestemmelser som helt eller delvis overlapper hverandre. Oslo politidistrikt vil stille seg også positive til at bestemmelser om tilsyn er samlet og systematisert.

Avslutningsvis skal det bemerkes at forslaget til bestemmelser inntatt i §§ 21, 38 og 40 åpner for at politier skal yte bistand enten ved evakuering eller ved tilsyn. I den grad en slik bistand ikke kan defineres som en del av politiets ordinære oppgaver, bør det vurderes om og når politiet kan kreve sine utgifter dekket av den som anmoder om slik bistand. Det er mange myndigheter som ønsker bistand av politiet for å løse egne oppgaver, og i noen utstrekning vil politiet kreve dekning for sine utgifter. Det fremstår som svært hensiktsmessig om retningslinjer for utgiftsdekning gis, og at dette fastsettes i samarbeid med politiet.

Med vennlig hilsen

for
Roger Andresen
Visepolitimester

Johan Fredriksen
politinspektør